

Nr 54.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående vidgad rätt till resekostnadsersättning för kontraktsprost vid tjänsteresor m. m.; given Stockholms slott den 31 januari 1947.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för denna dag samt Kungl. Maj:ts och kyrkomötets däri omförmälda skrivelser vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till lag angående ändrad lydelse av 17 § lagen den 9 december 1910 (nr 141, s. 27) om reglering av prästerskapets avlöning.

GUSTAF.

N. Quensel.

Förslag

till

L a g

**angående ändrad lydelse av 17 § lagen den 9 december 1910 (nr 141, s. 27)
om reglering av prästerskapets avlöning.**

Häri genom förordnas, att 17 § lagen den 9 december 1910 om reglering av prästerskapets avlöning skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

17 §.

För envar — — — från kyrkofonden.

Kontraktspäst äger därjämte enligt Konungens närmare bestämmande ur kyrkofonden åtnjuta resekostnads- och traktamentsersättning för resor i anledning av särskilda förrättningar ävensom ersättning för kostnad, som han på grund av sådana förrättningar måst vidkännas för vikaries avlöning.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1947.

*Utdrag av protokollet över ecklesiastikärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den
31 januari 1947.*

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL,
GJÖRES, DANIELSON, VOUGT, MYRDAL, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG,
ERICSSON, MOSSBERG, WEIJNE.

Statsrådet Quensel anmäler, efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet, den i statsrådsprotokollet för den 1 november 1946 omförmälda frågan angående vidgad rätt till resekostnadsersättning för kontraktsprost vid tjänsteresor m. m. och anför därvid följande.

I skrivelse den 1 november 1946, nr 6, till kyrkomötet angående vidgad rätt till resekostnadsersättning för kontraktsprost vid tjänsteresor m. m., vid vilken skrivelse var fogat förslag till lag angående ändrad lydelse av 17 § lagen den 9 december 1910 (nr 141, s. 27) om reglering av prästerskapets avlöning, begärde Kungl. Maj:t kyrkomötets yttrande i ärendet.

I underdånig skrivelse den 28 november 1946, nr 3, har kyrkomötet, under återopande av kyrkolagsutskottets i ärendet avgivna betänkande, nr 3, förklarar sig icke hava något att erinra mot vad i Kungl. Maj:ts omförmälda skrivelse föreslagits.

Såsom av förutnämnda lagförslag framgår, är avsikten, att kontraktsprost vid resor i anledning av särskilda förrättningar skall kunna erhålla icke blott resekostnads- och traktamentsersättning utan även ersättning för kostnad, som han måst vidkännas för vikaries avlönande. På sätt kyrkolagsutskottet anført bör därmed avses fall, då vikarie förordnats att uppehålla kontraktsprostens tjänst såsom församlingspräst.

Vad kyrkolagsutskottet anført i fråga om reseersättning i vissa fall åt domprost m. fl. präster anser jag mig icke utan ytterligare utredning kunna upptaga till slutlig prövning.

Jag erinrar, att det i statsrådsprotokollet för den 1 november 1946 omförmälda ärendet angående inventering av kyrko- och kontraktsprostarkiv numera avgjorts samt att kungörelse i ämnet utfärdats.

I övrigt torde jag få hänvisa till innehållet i nyssnämnda statsrådsprotokoll.

Kungl. Maj:ts proposition nr 54.

Föredraganden hemställer härefter, att angivna förslag till *lag angående ändrad lydelse av 17 § lagen den 9 december 1910 (nr 141, s. 27)* måtte genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
Åke Bruhn-Möller.

B I L A G O R

Kungl. Maj:ts skrivelse, nr 6, till kyrkomötet angående vidgad rätt till resekostnadsersättning för kontraktsprost vid tjänsteresor m. m.: given Stockholms slott den 1 november 1946 *Bilaga 1.*

Transumt av kyrkolagsutskottets betänkande, nr 3, i anledning av Kungl. Maj:ts skrivelse, nr 6, angående vidgad rätt till resekostnadsersättning för kontraktsprost vid tjänsteresor m. m. *Bilaga 2.*

Kyrkomötets underdåniga skrivelse, nr 3, i anledning av Kungl. Maj:ts skrivelse angående vidgad rätt till resekostnadsersättning för kontraktsprost vid tjänsteresor m. m. *Bilaga 3.*

Nr 6.

Kungl. Maj:ts skrivelse till kyrkomötet angående vidgad rätt till resekostnadsersättning för kontraktsprost vid tjänsteresor m. m.; given Stockholms slott den 1 november 1946.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för denna dag, inhämta kyrkomötets yttrande i förevarande, i statsrådsprotokollet närmare angivna ärende.

GUSTAF.

N. Quensel.

Utdrag av protokollet över ecklesiastikärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 1 november 1946.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, GJÖRES, DANIELSON, VOUGT, MYRDAL, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, WEIJNE.

Efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet anför statsrådet Quensel följande.

Frågan om en reformering av kontraktsprostämbetet har upprepade gånger varit föremål för kyrkomötets behandling. I samband därmed har också fråga uppkommit om beredande av resekostnadsersättning åt kontraktsprost i större utsträckning än som för närvarande är medgivet.

I skrivelse den 14 november 1941, nr 8, hemställde sålunda kyrkomötet i anledning av en vid kyrkomötet väckt motion (nr 4) samt under åberopande av ett av kyrkolagsutskottet med anledning av motionen avgivet betänkande (nr 7) om utredning i vad mån vidgad rätt till ersättning borde tillkomma kontraktsprost för resor i anledning av tjänsten.

I betänkande i ämnet anfördes härvid av kyrkolagsutskottet huvudsakligen följande.

Bestämmelserna om kontraktsprosts åligganden återfunnes i kyrkolagens kapitel 24 § 19. Dessa bestämmelser vore emellertid delvis föråldrade och tarvade revision. Frågan om utarbetande av stadgor eller promemorior för kontraktsprostarnas verksamhet vore under utredning, som dåmera fortskridit så långt, att dylika promemorior antingen redan utfärdats eller vore att förvänta inom den närmaste framtiden. I dessa promemorior angäves en hel del uppgifter, vilkas utförande krävde resor, för vilka ersättning ej utginge. I fråga om vissa vigningsakter ägde biskop förordna annan att i hans ställe utföra dylik akt. Därvid förordnades i allmänhet kontraktsprost, som dock icke ägde rätt till ersättning för resa, som fordrades för uppdragets utförande. För resor till prästvalsförrättningar ägde kontraktsprost enligt gällande bestämmelser utfå ersättning. Det syntes utskottet billigt, att kontraktsprost erhöles ersättning jämväl för resor, som företoges på grund av förordnande att företråda biskop vid viss förrättning, ävensom för resor av likartad officiell karaktär, som skedde i enlighet med bestämmelserna i fastställd stadga eller promemoria. Såsom en garanti för att en dylik resa hade nämnda karaktär skulle kunna föreskrivas, att ersättning skulle utbetalas endast efter attest av biskopen.

I anledning av berörda av kyrkomötet gjorda hemställan hava utlåtanden avgivits av domkapitlen samt av statskontoret och kammarkollegiet.

Domkapitlens utlåtanden hava samtliga gått i tillstyrkande riktning. *Domkapitlet i Skara* har dock framhållit, att en utvidgad rätt till ekonomiskt vederlag i förevarande hänseende borde — särskilt med hänsyn till den finansiella situationen — inskränkas till ersättning för resekostnader utan rätt till dagtraktamente. *Domkapitlet i Visby* har däremot ifrågasatt, huruvida icke jämte resekostnads- även traktamentsersättning, där så påkallades, borde utgå. Jämväl *domkapitlen i Lund* och *Luleå* ha förutsatt, att både resekostnads- och traktamentsersättning skulle utgå, varvid det förra funnit det mest naturligt, att ersättningarna i fråga — liksom vid prästval — komme att bestridas av vederbörande församlings medel, medan det senare ansett kostnaderna härför böra gäldas ur kyrkofonden.

Domkapitlet i Luleå har vidare anført:

Om kontraktsprostarna erhöles generell ersättning för resor, som företoges i tjänsten på grund av föreskrift i lag eller stadga rörande deras verksamhet, syntes frågan om ändrade grunder för prostarvodenas utgående böra tagas under överbäggande. Det i prostarvodet ingående fyllnadsbeloppet med hänsyn till kontraktets areal syntes nämligen vara avsett att åtminstone till en del kompensera vederbörande tjänstinnehavares resekostnader.

Samma synpunkt synes jämväl ha omfattats av *domkapitlet i Härnösand*, som därjämte anført:

Domkapitlet ansåge det angeläget, att kontraktsprosten bleve så rörlig som möjligt inom sitt kontrakt. Största hindret härför vore emellertid icke resekostnaderna utan svårigheterna för prost, i synnerhet den, som vore

ensam präst i sin församling, att vara borta från den egna församlingen. Särskild, hos kontraktsprost anställd kontraktsadjunkt skulle säkerligen utgöra en värdefull hjälp härvidlag, i synnerhet i de större kontrakten och där kontraktsprosten ej hade någon medhjälpare i församlingen.

I särskilda av *kontraktsprostarna i Visby stift* avgivna, av därvarande domkapitel inhämtade yttranden har likaledes framhållits betydelsen av de kostnader, som kontraktsprost under resor i tjänsten merendels får vidkännas för predikobitråde eller särskild vikarie å sin församlingstjänst.

Domkapitlet i Göteborg har för sin del påpekat, att den ifrågasatta ersättningen för förrättningsresor jämväl borde tillkomma domprost och annan prästman, som i stället för kontraktsprost förordnades att verkställa förrättning av här avsett slag. Samma synpunkt har även framhållits av *domkapitlet i Lund och Visby*.

Statskontoret har i ärendet anfört bland annat följande.

Statskontoret vill till en början erinra, att redan vid beräkningen av det arvode, som för en var av kontraktsprostarna av Kungl. Maj:t faststälts jämlikt 17 § lagen om reglering av prästerskapets avlöning den 9 december 1910, hänsyn tagits till de resekostnader, dessa prästmän få vidkännas för sina tjänsteförrättningar. Jämlikt sagda lagrum utgår nämligen detta arvode med dels ett grundbelopp av 150 kronor och dels ett fyllnadsbelopp, beräknat med hänsyn till såväl antalet pastorat som kontraktets areal i land. Fyllnadsbeloppet skall i sistberörda avseende beräknas efter 5 kronor för varje fullt 100-tal kvadratkilometer till och med 1 000, och därutöver med 10 kronor för varje överskjutande fullt 500-tal kvadratkilometer, dock att fyllnadsbelopp icke utgår för mer än tillhoppa 30 000 kvadratkilometer och således icke kan överstiga 630 kronor. Av förarbetena till ifrågavarande bestämmelser framgår, att den av 1897 års prästlönerregleringskommitté föreslagna maximigränsen för arealens omfattning, 10 000 kvadratkilometer, ansetts böra höjas i avsevärd grad med hänsyn därtill, att kontraktsprostarna i de nordliga stiftens kontrakt i annat fall skulle gå miste om skäligen ersättning för de långa och kostsamma resor, som för en präst i dessa vidsträckta kontrakt skulle bli nödvändiga. Kostnaderna för tjänsteresor beräknades alltså under dåvarande förhållanden ingå i det arvode, som för varje särskilt fall skulle av Kungl. Maj:t fastställas. Den sedan nämnda lags tillkomst inträdda prisstegringen har i viss mån kompenserats därigenom, att kontraktsprostarna genom lag den 13 december 1929 om provisorisk tilläggs-lön åt kyrkoherdar och komministrar i nyreglerade pastorat m. m. tillerkänts ett tilläggsarvode, motsvarande 80 procent av det av Kungl. Maj:t fastställda arvodet, dock högst 250 kronor för år. Härtill kommer, att å ifrågavarande arvode utgå såväl dyrtids- som kristillägg. Statskontoret vill framhålla, att det enligt ämbetsverkets mening vore synnerligen önskvärt, att — innan frågan om resekostnadsersättning upptoges till prövning — utredning verkställdes rörande möjligheterna att utarbeta för samtliga kontraktsprostar gällande, enhetliga bestämmelser, vilka samtidigt inrymde möjlighet till anpassning efter i varje stift föreliggande olikartade förhållanden. Under åberopande av det anförda får statskontoret hemställa, att frågan om vidgad rätt till resekostnadsersättning för av kontraktsprost företagna tjänsteresor måtte upptagas till pröv-

ning först sedan utredning om normerande föreskrifter beträffande kontraktsprostarnas åligganden kommit till stånd. I det sammanhanget bör jämväl tagas under övervägande, huruvida icke en omprövning av gällande grunder för beräkning av prostarvoden borde äga rum.

Kammarkollegiet har — efter redogörelse för de kontraktsprostarna enligt gällande bestämmelser tillkommande arvodena — anfört huvudsakligen följande.

För vissa förrättningar, vartill kontraktsprost förordnas, utgår särskild ersättning. Enligt kungörelse den 22 september 1899 utgår reseersättning enligt resereglementet till ecklesiastika ämbets- och tjänstemän, då de förordnades att såsom konsistorieombud närvara vid förrättningar, som angå ecklesiastika boställens rätt. Enligt en år 1925 i 1910 års ecklesiastika boställsordning införd bestämmelse erhöll kontraktsprost, som förordnats till konsistorieombud, resekostnads- och traktamentsersättning enligt resereglementet för ekonomiska besiktningar och laga syner. Dylik ersättning tillerkändes kontraktsprost jämväl såsom uppskattningsman vid arrendeuppskattningar å löneboställen enligt 1911 års ecklesiastika arrendeförordning. Till valförrättare vid prästval utgå enligt 22 § 4 mom. lagen den 7 december 1934 om tillsättning av prästerliga tjänster resekostnads- och traktamentsersättning enligt resereglementet. I övrigt synes kontraktsprost icke erhållit rätt till ersättning för tjänsteresor, utan torde det ansetts, att det i prostarvudet ingående lönefyllnadsbeloppet för areal skulle utgöra ersättning för övriga sådana resor, som kontraktsprosten i denna sin egenskap hade att företaga.

De i kyrkolagen intagna stadgandena om kontraktsprosts åligganden äro föräldrade och frågan om reformering av kontraktsprostämbetet har upprepade gånger varit föremål för kyrkomötets behandling. Prostvisitationer i kyrkolagens mening eller s. k. prostting förekomma sällan icke längre. På grund av 1932 års omläggning av boställsförvaltningen och systemet för prästlönernas finansiering ha kontraktsprostens åligganden med avseende å syner och ekonomiska besiktningar å prästlöneboställen och prästgårdar samt arrendeuppskattningar å löneboställen ävensom granskningen av avräkningarna mellan kyrkofonden och pastoraten bortfallit. I den mån den på grund av klockarboställslagen ändrade dispositionen av klockarboställena blir genomförd bortfaller även hans skyldighet att närvara såsom konsistorieombud vid syner och ekonomiska besiktningar å klockarboställen. I stigande omfattning använda domkapitlen såsom rättegångsombud i förekommande fall i stället för prosten person med juridisk utbildning. Det är givet, att berörda ändrade förhållanden medfört en icke oväsentlig lättnad i kontraktsprostarnas arbetsbörda och minskning i de resekostnader, varmed man hade att räkna, då grunderna för prostarvodena bestämdes. Det är att märka, att enligt den ursprungliga lydelsen av 1910 års ecklesiastika boställsordning resekostnads- och traktamentsersättning icke utgått till kontraktsprost såsom ombud vid ekonomiska besiktningar och att fortfarande ersättning icke synes utgå vid ekonomiska besiktningar å klockarboställen. Den ifrågasatta reformeringen av kontraktsprostämbetet torde åsyfta dels att i större utsträckning än förut anlita kontraktsprosten för verkställande i biskopens ställe av visitationer och invigningar m. m. och dels att för främjande av det kyrkliga arbetet inom kontrakten anordna sammankomster med kontraktets präster och även med lekmän eller vissa grupper av lekmän. Några en-

hetliga bestämmelser därom ha emellertid icke utfärdats, men i vissa stift ha vederbörande biskopar utfärdat instruktioner för kontraktsprostarna av i huvudsak ensartat innehåll, under det inom andra stift någon sådan instruktion icke ansetts erforderlig.

Då förutnämnda lönefyllnadsbelopp för areal avser att utgöra kompensations för kontraktsprostens resekostnader, synes icke utan ändring av grunderna för prostarvodets bestämmande ersättning för samtliga resekostnader böra beredas kontraktsprostarna. Någon anledning att utbyta en del av arvodet mot antingen fixt reseanslag eller ersättning för kostnaden för varje resa synes icke föreligga. Skulle emellertid på grund av vidgade arbetsuppgifter kontraktsprostarnas kostnader för resor, efter det lönegrunderna bestämdes, ha ökat i sådan omfattning, att fyllnadsbeloppet för areal icke längre kan anses utgöra skälig ersättning för resekostnaderna och tidsspillan under resorna, synes befogat, att ytterligare ersättning beredes dem. Därvid synes man böra taga hänsyn till den besparing i resekostnader, prostarna vunnit på grund av bortfallna arbetsuppgifter. De resor, för vilka ersättning i särskild ordning skola utgå, böra avse endast sådana förrättningar, såsom visitationer och invigningar, vilka prosten verkställer i biskopens ställe. Övriga inom kontraktet förekommande resor, för vilka särskild ersättning icke redan beretts prostarna, torde kunna anses kompenserade genom lönefyllnadsbeloppet för areal. Då den omfattning, vari kontraktsprostarna tagas i anspråk för förrättningarna, varierar icke blott mellan olika stift utan även för olika år inom samma kontrakt, synes lämpligast, att ersättning utgår för kostnaden för varje ifrågavarande resa enligt resereglementet i överensstämmelse med vad för biskoparna finnes bestämt i förordningen den 27 november 1936, nr 578. Beträffande gäldandet av resekostnaden för visitationer och invigningar m. m. kan väl ifrågasättas, om icke församlingarna, för vilkas räkning berörda förrättningar företagas, borde, i likhet med vad som gäller beträffande valförrättares ersättning vid prästval, åläggas att betala nämnda kostnad, men då kontraktsprosten företager dessa förrättningar såsom biskopens ställföreträdare och den sistnämndes resekostnader icke bestridas av församlingens medel utan från kyrkofonden, synes riktigast att jämväl kontraktsprostens resor bekostas av kyrkofonden. Vissa skäl tala för att frågan om ersättning för kontraktsprostarnas tjänsteresor upptages till prövning i samband med frågan om utfärdande av enhetliga bestämmelser rörande kontraktsprostarnas arbetsuppgifter, om sådana bestämmelser överhuvudtaget kunna anses påkallade, eller med frågan om reformering och modernisering av prästlöneväsendet. Men då berörda frågor synas vara av vittutseende beskaffenhet och icke kunna bringas till lösning inom en nära framtid, synas hinder icke böra möta att till särskild utredning upptaga här förevarande fråga, vars ekonomiska räckvidd för det allmänna synes vara jämförelsevis ringa.

De kontraktsprostarna i denna deras egenskap åliggande tjänsteuppgifterna ha icke, fränsett i några speciella, numera delvis föråldrade stadganden i 1686 års kyrkolag, generellt reglerats i allmän författning. Inom de särskilda stiftet ha dock merendels, i synnerhet under senaste tiden, av biskopen eller domkapitlet i instruktion (promemoria eller stadga) meddelats tjänsteföreskrifter för vederbörande kontraktsprostar, innefattande — jämte annat — en någorlunda fullständig sammanställning över de till kontraktsprosts-

ämbetet för närvarande hörande åliggandena. Flera av kontraktsprosts åligganden kräva, att denne för utförandet därav inställer sig å ort utom den eller de församlingar, där han i övrigt har sin prästerliga tjänstgöring. Han har sålunda att hålla möten (konvent) med präster och lekmän och även gudstjänster i övriga församlingar inom sitt prosteri, kontraktet, och kan förordnas att förrätta visitationer, installationer m. m. i kontraktets församlingar och han kan understundom erhålla uppdrag jämväl utom sitt kontrakt. Dylika åligganden förorsaka givetvis i regel kontraktsprosten extra, mer eller mindre avsevärda kostnader för resor och för uppehållet å förrättningsorterna. En viss ersättning för dessa resekostnader utgår till kontraktsprostarna genom det särskilda i prostarvodet ingående, efter kontraktets areal och antalet pastorat inom kontraktet bestämda fyllnadsbeloppet jämte därå belöpande provisoriskt tilläggsarvode samt dyrtids- och kristillägg. Dessutom ha kontraktsprostarna för enstaka uppdrag, t. ex. såsom valförrättare vid prästval, fått sig tillerkänd särskild ersättning för resor m. m. På sätt kammarkollegiet framhållit ha visserligen flera äldre tjänsteuppgifter för kontraktsprostarna efter hand bortfallit och dessa därigenom fått någon avlastning i sina tidigare resekostnader med anledning av förrättningar. Denna utgiftslättnad torde dock — i åtskilliga fall kanske mer än fullt — ha uppvägs av tillkomsten av nya åligganden och därmed följande resekostnader. De senaste årens utveckling på det kyrkliga området, vilken i och för sig måste anses vara av den största betydelse, har nämligen för kontraktsprostarna medfört ej oväsentligt ökade arbetsuppgifter av den art, som påkallar kontraktsprostens besök utanför det egna pastoratet. Någon klarläggande utredning om i vad mån dessa nytillkomna tjänsteuppdrag vålla kontraktsprostarna resekostnader, för vilka de icke kunna anses redan i annan ordning kompenserade, föreligger icke och torde ej heller lämpligen böra verkställas annat än i samband med en översyn av kontraktsprostarnas avlöningsförmåner. En dylik översyn torde komma till stånd i samband med pågående revision av avlöningsbestämmelserna för församlingsprästerskapet. Jag anser det fördenskull icke möjligt att nu upptaga till prövning frågan om ett generellt medgivande av särskild ersättning åt kontraktsprostarna för deras resekostnader i samband med förrättningar utanför det egna pastoratet.

Jag har emellertid funnit mig kunna förorda, att i viss begränsad omfattning kontraktsprost redan nu tillerkännes särskild ersättning för dylika kostnader. Jag syftar härvid i första hand på de förrättningar, som närmast ingå såsom led i biskops ämbetsfunktioner men som understundom uppdragas åt kontraktsprost att verkställa i biskopens ställe. Hit skulle då främst hänföras i kyrkolagen kapitel 24 §§ 6—10 angiven visitation ävensom kyrkoherdeinstallation jämlikt kapitel 23 kyrkolagen samt invigning av kyrka och kapell, varom i kyrkolagen kapitel 27 stadgas, men även annan kyrklig invigningsförrättning, t. ex. invigning av begravningsplats

såsom i 9 § lagen den 25 maj 1894 (nr 36) angående jordfästning förut-sättes. Vidare torde kostnadsersättning av ifrågavarande slag böra utgå till kontraktsprostarna *dels* vid tjänstgöring som valförrättare — förutom vid prästval — vid ifrågakommande särskilda kyrkliga val, såsom biskopsval samt val av ombud vid kyrkomöte och val av ledamöter av domkapitel, *dels ock* vid inventering av kyrko- eller kontraktsprostarkiv i enlighet med de bestämmelser härom, som må bliva meddelade; jag erinrar i detta hän-seende om att ett förslag till bestämmelser i ämnet för närvarande är bero-ende på Kungl. Maj:ts prövning. Däremot synes ersättning i den ordning, varom nu är fråga, icke böra utgå, då kontraktsprost biträder biskopen vid av denne förrättad visitation eller verkställer förberedande inspektion i för-samling, innan biskopsvisitation där hålles. Om biträde av kontraktsprosten vid biskopsvisitation stadgas i kyrkolagen kapitel 24 § 6, och den före en biskopsvisitation i församling numera ofta förekommande förberedande in-spektionen av kontraktsprosten torde få anses ha trätt i stället för det allt mer ur bruk komna s. k. prosttinget, varom stadgas i kyrkolagen kapitel 24 §§ 19—20. Dylika förrättningsuppdrag för kontraktsprostarna torde följ-aktligen icke kunna anses utgöra i egentlig mening nytillkomna tjänste-uppgifter.

Särskild kostnadsersättning åt kontraktsprostarna i enlighet med vad jag sålunda förordat torde böra innefatta såväl egentlig resekostnadsersätt-ning som traktamentsersättning. Frekvensen av de förrättningar, varom fråga är, växlar helt naturligt i hög grad de olika kontrakten emellan och kan för övrigt ej ens för ett vart särskilt kontrakt beräknas vara densamma år från år. Det riktiga synes mig fördenskull vara, att de ifrågavarande ersättningarna åt kontraktsprostarna bestämmas — liksom för närvarande för prästval är föreskrivet — att utgå för varje förrättning i enlighet med bestämmelserna i allmänna resereglementet.

Kontraktsprost är enligt nu gällande reglering å området icke i något fall, och sålunda ej heller i egenskap av valförrättare vid prästval, berätti-gad till ersättning för sina kostnader för avlönande av vikarie å kontrakts-prostämbetet under tid, då han på grund av ämbetsförrättningar nödgas vara borta från det egna pastoratet. Såsom i vissa remissyttranden i ären-det framhållits, utgör dylik vikariekostnad mången gång en större belast-ning för kontraktsprostens ekonomi än kostnaderna för själva resorna och uppehållet å förrättningsorten. För egen del har jag därför funnit skäl till-styrka, att åt kontraktsprostarna nu medgives ersättning jämväl för dylik vikariekostnad oavsett av vad slags förrättning kostnaden föranletts, dock under förutsättning, att förrättningen ingår bland de ämbetsuppgifter, som enligt för stiftet gällande bestämmelser ankomma på kontraktsprosten så-som sådan, eller denne eljest av biskopen eller domkapitlet därtill särskilt förordnats. Såsom förutsättning för utbetalande av sådan ersättning torde vidare böra gälla, att vikarien blivit i vederbörlig ordning förordnad att

uppehålla kontraktsprostämbetet samt att vikariekostnad, som skall ersättas, endast må avse tid som kräves för förrättningen och därav föranledda resor. Kostnad för enskilt anskaffat predikobitråde bör följaktligen icke kunna i denna ordning ersättas.

Därest kontraktsprost i enlighet med vad jag nu förordat tillägges rätt till ersättning för resor m. m., synes det mig dock ej nödvändigt, att sådan rätt nu generellt jämväl tillerkännes domprost eller annan präst, vilken icke tillika är kontraktsprost, för fall att denne undantagsvis komme att av biskopen eller domkapitlet anlitas för motsvarande uppdrag. En sålunda utvidgad tillämpning av de ifrågasatta ersättningsbestämmelserna torde icke vara omedelbart påkallad och skulle för övrigt förorsaka en ytterligare komplicerad författningsreglering, vars räckvidd icke är i nuvarande läge fullt överblickbar. Jag finner fördenskull frågan härom lämpligast böra ordnas från fall till fall, så att det får ankomma på Kungl. Maj:t att efter gjord framställning pröva, huruvida och i vad mån här avsedd annan präst i varje särskilt fall skall erhålla dylik ersättning.

Kostnaderna för ersättning i enlighet med vad jag i det föregående förordat torde såsom kammarkollegiet föreslagit böra gäldas ur kyrkofonden. Ersättningarna torde böra utbetalas efter av domkapitlet attesterad räkning, beträffande kontraktsprost inom Stockholms stift av statskontoret och beträffande annan av vederbörande stiftsnämnd. De närmare bestämmelserna med avseende å dessa ersättningar synas emellertid böra förbehållas Kungl. Maj:t att meddela, lämpligen genom tillägg i reglementet för prästerskapets avlöning.

Föredraganden uppläser härefter ett inom ecklesiastikdepartementet utarbetat förslag till *lag angående ändrad lydelse av 17 § lagen den 9 december 1910 (nr 141, s. 27) om reglering av prästerskapets avlöning*, vilket förslag såsom bilaga fogats till statsrådsprotokollet i ärendet, och hemställer föredraganden, att Kungl. Maj:t måtte inhämta kyrkomötets yttrande i ärendet.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att till kyrkomötet skall avlätas skrivelse av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
Olof Cederstrand.

Förslag

till

L a g

**angående ändrad lydelse av 17 § lagen den 9 december 1910 (nr 141, s. 27)
om reglering av prästerskapets avlöning.**

Härigenom förordnas, att 17 § lagen den 9 december 1910 om reglering av prästerskapets avlöning skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

17 §.

För envar — — — från kyrkofonden.

Kontraktspäst äger därjämte enligt Konungens närmare bestämmande ur kyrkofonden åtnjuta resekostnads- och traktamentsersättning för resor i anledning av särskilda förrättningar ävensom ersättning för kostnad, som han på grund av sådana förrättningar måst vidkännas för vikaries avlöning.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1947.

Nr 3.

Ankom till tryckeriexpeditionen den 19 november 1946 kl. 4 em.

Kyrkolagsutskottets betänkande i anledning av Kungl. Maj:ts skrivelse, nr 6, angående vidgad rätt till resekostnadsersättning för kontraktsprost vid tjänsteresor m. m.

Genom en den 1 november 1946 dagtecknad, till kyrkolagsutskottets handläggning hänskjuten skrivelse, nr 6, har Kungl. Maj:t, under åberopande av skrivelsen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för samma dag, förklarat sig vilja inhämta kyrkomötets yttrande i ärende angående vidgad rätt till resekostnadsersättning för kontraktsprost vid tjänsteresor m. m.

Vid skrivelsen var fogat förslag till lag angående ändrad lydelse av 17 § lagen den 9 december 1910 (nr 141, s. 27) om reglering av prästerskapets avlöning. Förslaget är av följande lydelse:

Det föreliggande förslaget tillmötesgår icke helt det av 1941 års kyrkomöte uttalade önskemålet om ersättning för kontraktsprost vid tjänsteresor, i det att ersättning är avsedd att utgå endast för resor i anledning av förrättning, som uppdrages åt kontraktsprost att verkställa i biskops ställe. Föredragande statsrådet har nämligen ansett, att frågan, i vad mån nytillkomna tjänsteuppdrag, föranledda av de senaste årens utveckling på det kyrkliga området, vålla kontraktsprostarna resekostnader, för vilka de icke kunna anses redan i annan ordning kompenserade, bör utredas i samband med en översyn av kontraktsprostarnas avlöningsförmåner, samt att en dylik översyn bör komma till stånd i samband med pågående revision av avlöningsförmånerna för församlingsprästerskapet. Här öppnas alltså möjlighet för ett fortsatt tillmötesgående av det av 1941 års kyrkomöte uttalade önskemålet.

Utskottet.

Utskottet konstaterar med tillfredsställelse, att bland de förrättningar, för vilka enligt det framlagda förslaget reseersättning skall utgå, jämte annat, nämnes visitation i biskops ställe enligt kyrkolagen kap. 24 §§ 6—10. Utskottet utgår nämligen från att härvid avses även sådan visitation, som kontraktsprost regelmässigt håller i biskops ställe på grund av svårigheten för biskopen att medhinna tillräckligt täta visitationer.

Utskottet har likaledes med tillfredsställelse uppmärksammat, att enligt föredragande statsrådet särskild kostnadsersättning åt kontraktsprostarna skall innefatta icke blott egentlig resekostnadsersättning utan även trakamentsersättning.

Det framlagda förslaget innefattar därjämte rätt för kontraktsprost till ersättning för kostnad, som han på grund av förrättning måst vidkännas för vikaries avlönande. Föredragande statsrådet har tillstyrkt, att rätt till ersättning för vikariekostnad skall tillkomma kontraktsprost, oavsett av vad slags förrättning kostnaden föranletts, dock under förutsättning, att förrättningen ingår bland de ämbetsuppgifter, som enligt för stiftet gällande bestämmelser ankomma på kontraktsprosten såsom sådan, eller att denne eljest av biskopen eller domkapitlet därtill särskilt förordnats. Såsom förutsättning för utbetalande av sådan ersättning har föreslagits skola gälla, bland annat, att vikarien i vederbörlig ordning förordnats att uppehålla kontraktsprost-ämbetet. Enligt utskottets förmenande måste härmed avses, att vikarien förordnats uppehålla kontraktsprostens tjänst såsom församlingspräst och icke kontraktsprostämbetet. Rätt för kontraktsprost till ersättning för nu angivna vikariekostnader finner utskottet önskvärd, och har utskottet icke något att erinra mot vad därutinnan föreslagits utom i vad ovan anförts beträffande förutsättningarna för ersättningens utbetalande.

I vissa remissyttranden har uttalats önskemålet, att rätt till reseersättning skulle tilläggas domprost eller annan präst, vilken icke tillika är kontraktsprost, för det fall att denne av biskopen eller domkapitlet anlitas för uppdrag av nu ifrågavarande slag. Föredragande statsrådet har ansett, att önskemålet för närvarande endast kunde tillgodoses på så sätt, att det finge ankomma på Kungl. Maj:t att efter framställning i varje särskilt fall pröva frågan om dylik ersättning. Detta torde emellertid medföra omgång och tidsutdräkt, särskilt med avseende på domprostarna, som ofta tagas i anspråk för här ifrågavarande uppgifter. Utskottet anser därför önskvärdt, dels att ersättning för resa på grund av biskops uppdrag bestrides ur till domkapitlets förfogande ställt anslag för domkapitelsledamöters resor, vilket anslag till sin storlek bör avpassas med hänsyn härtill, dels att frågan om ersättning åt domprost för tjänsteresor i övrigt inom stiftet beaktas vid pågående präst-lönerevision.

I övrigt föranleder Kungl. Maj:ts förevarande skrivelse icke någon erinran från utskottets sida.

På grund av vad sålunda anförts hemställer utskottet,

att kyrkomötet måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t förklara sig icke hava något att erinra mot vad i Kungl. Maj:ts skrivelse, nr 6, föreslagits.

Stockholm den 20 november 1946.

På kyrkolagsutskottets vägnar:

HARDY GÖRANSSON.

Närvarande i utskottet vid ärendets behandling:

herr *Hardy Göransson*, herrar *biskopar Rodhe, Block* och *Ljunggren*, herrar *Nygren**) och *Hultgren*, friherre *Carl Hamilton* samt herrar *Jansson, Ljung* och *Turén*.

*) Ej närvarande vid justeringen av betänkandet.

Nr 3.

Godkänd av kyrkomötet den 28 november 1946.

Kyrkomötets underdåniga skrivelse i anledning av Kungl. Maj:ts skrivelse angående vidgad rätt till resekostnadsersättning för kontraktsprost vid tjänsteresor m. m.

(Kyrkolagsutskottets betänkande nr 3.)

Till Konungen.

I skrivelse till kyrkomötet den 1 november 1946, nr 6, har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande av skrivelsen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för samma dag, förklarat Sig vilja inhämta kyrkomötets yttrande i ärende angående vidgad rätt till resekostnadsersättning för kontraktsprost vid tjänsteresor m. m.

Vid skrivelsen var fogat förslag till lag angående ändrad lydelse av 17 § lagen den 9 december 1910 (nr 141, s. 27) om reglering av prästerskapets avlöning.

I ärendet har kyrkolagsutskottet avgivit betänkande, nr 3, varav tryckt exemplar här bifogas.

Under åberopande av utskottets betänkande får kyrkomötet i underdånighet förklara sig icke hava något att erinra mot vad i Eders Kungl. Maj:ts förevarande skrivelse föreslagits.

Stockholm den 28 november 1946.

Underdånigst
ERLING EIDEM.

/ G. H. Berggren.